

TEMEL TASARIM DERSİNE MÜFREDAT ÖNERİSİ

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Emin KAHRAMAN

Yıldız Teknik Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Sanat Bölümü

mek@yildiz.edu.tr

Özet

Araştırmanın amacı grafik tasarım bölümünün birinci sınıf müfredatında yer alan Temel Tasarım dersinin yıllık müfredatını güncellemek ve değişen koşulların ihtiyaçlarına yönelik uyumlu hale getirmektir. Özellikle yetenek sınavından merkezi yerleştirme sürecine geçiş yapan bölümlerin (grafik tasarım, iletişim tasarımı, iç mimarlık, endüstri ürünleri tasarımı) öğrenci profillerinin tamamen değişmesinden dolayı uygulamalı derslerin içerikleri acilen güncellenmelidir. Bu amaçla Temel tasarım dersi sonunda kazandırılması gereken kazanımlar listelenmiş ve haftalık ders programlarına uyarlanarak 2016-2017 eğitim öğretim yılında iki farklı üniversitenin öğrencilerine uygulanmıştır. Uygulama sürecinde ve sonunda çizimler incelenerek süreç analiz edilmiştir. İhtiyaç durumunda değişiklik yapılarak haftalık programlar esnek tutulmuştur. Yıl sonunda ise müfredat son haline getirilmiştir. Müfredatta karakteristik çizgi kabiliyetini kazanmaya yönelik uzun soluklu bir eğitimin gerekliliği anlaşılmıştır bu amaçla ilk dört hafta sadece çizim yöntemlerine ayrılmıştır. Müfredatın %60'ı da çizime yönelik içerikle desteklenmiştir. Ayrıca renk bilgisi ve boyama teknikleri ile ilgili bilgilerde müfredatta korunmuştur. Müfredatın son haftalarında ise özellikle özgün tasarımı teşvik edici uygulamalar eklenmiştir. Bu sayede birey aldığı tüm eğitimi fiile çevirebilecek imkana sahip olmaktadır. Çünkü tasarımın temeli özgünlüğüdür. Müfredatta ayrıca tasarım terimlerinin tanımının öğrenilmesi de amaçlanmıştır. Araştırma sonunda ise; hazırlanan müfredat her yıl ihtiyaca göre yeniden düzenlenmeli, kurum içindeki öğrenciler dört yıllık eğitim süresince incelenmeye devam edilmeli, ayrıca görev alacakları meslek gruplarıyla da dış paydaş ilişkileri sıkı tutulup incelenmesine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Grafik, Tasarım, Eğitim, Müfredat, Uygulama

Abstract:

The aim is to update the annual curriculum of the Basic Design course in the first grade curriculum of the graphic design department and to harmonize the changing circumstances with the needs of the change. Particularly, the content of applied courses should be updated urgently because of the complete change of the student professions in the departments that are transitioning from the talent examination to the central placement process (graphic design, communication design, interior architecture, industrial product design). For this purpose, the achievements to be achieved at the end of the basic design course are listed and adapted to the weekly course schedules and applied to the students of two different universities in the 2016-2017 academic year. The process was analyzed by examining the drawings during and after the application process. The weekly programs are kept flexible by making changes in case of need. At the end of the year, the curriculum has been finalized. In the curriculum it has been understood that a long-term training is needed to acquire characteristic line capability. For this purpose, only the first four weeks are devoted to drawing methods. 60% of the curriculum is supported by drawing-oriented content. In addition, information on color information and painting techniques is preserved in the curriculum. In the last weeks of the curriculum, especially original design promoting practices have been added. At this point, the individual has the ability to translate all the education he has received. Because it is the fundamental authenticity of design. The curriculum also aims to learn the definition of design terms. The prepared curriculum should be rearranged every year according to the needs, the students in the institution should continue to be

examined during the four years of education and also the external stakeholder relations should be strictly observed with the professions they will be in charge of.

Keywords: Graphic, Design, Education, Curriculum, Practice.

1. Giriş

Eğitim bireyin topluma kazandırılması için gerekli bir süreçtir. Aile içinde başlayan eğitim süreci daha sonra temel eğitim, ve mesleki eğitim olarak devam etmektedir. Temel eğitim süreci bireyin yaşadığı ülkenin kanunları çerçevesinde bireyin almakla yükümlü olduğu süresi ve kapsamı belirlenmiş eğitimidir. Ülkemizde bu süreç 12 yıl olup 4+4+4 olarak planlanmıştır ve birey bu süreci tamamlamakla yükümlüdür. Bireyin bu eğitim ile birlikte toplumda faydalı ve kendi yaşam kalitesini sürdürebilir hale gelmesi planlanmıştır. Birey bu süreç içerisinde isterse mesleki eğitim alabilir. Mesleki eğitim süreci ise son dört yıllık süreçte yer alan meslek liseleridir. Diğer ilkelere ise kurallar değişmektedir.

Zorunlu eğitimini tamamlayan bireye ülkesinde eğitim imkanları devam etmektedir ve birey isteğe bağlı olarak önlisans, lisans ve lisansüstü olarak devam edebilmektedir. Bu süreçteki eğitimlerin amacı ise tamamen meslek edindirmeye ve mesleğinde uzmanlaşmaya yöneliktir. Birey minimum 12 yıl maksimum ise 22 yıl eğitim alabilecek imkana sahiptir. Fakat bu süre eğitim içeriklerine göre daha da uzatılabilir. Eğitimin insan yaşamındaki önemi iş ve yaşam kalitesinin belirlenmesi için önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Mesleki eğitim süreci lise ile başlayıp önlisans ve lisans eğitimiyle devam etmektedir. Birey ilgi duyduğu mesleğe yönelik eğitimini alabilmek için bu süreci takip etmektedir. Sanat ve tasarım eğitimi içinde bu koşullar vardır. Birey sanat ve tasarım alanında eğitim almak isteyince içeriğinde bu konuların bulunduğu liseler (Güzel sanatlar liseleri veya mesleki liseler) ile başlayabilir. Daha sonra üniversitelerin meslek yüksekokullarında ve sanat ve tasarım alanında eğitim içeren fakültelerin lisans ve lisansüstü eğitimlerine devam edebilmektedir. Sanat ve tasarım alanında eğitim almak isteyen bireylere sunulan müfredatların içeriğinde ise ilk yıl yer alan Temel Sanat veya Temel Tasarım isimli dersler bulunmaktadır. Bu derslerin amacı sanat veya tasarım içerikli bir eğitim almak için disiplinin tüm alt yapısını öğrenmesidir. Bu dersler resim, grafik, seramik, heykel, iç mimarlık, mimarlık, endüstri ürünleri tasarımı, iletişim tasarımı gibi çizim temelli eğitim içeriği bulunan bölümlerde mevcuttur.

Temel sanat veya temel tasarım ders içeriklerine ait müfredatlar ise bölümün özelliğine göre değişiklik göstermektedir. Fakat genel yapı benzerdir. Tüm temel sanat ve tasarım derslerinin asıl amacı öğrenciye zihnindeki tasarımı uygun malzeme, teknik ve renklerle ayrıntılı bir şekilde kâğıda aktarabilmesini sağlamaktır.

Bu amaç doğrultusunda 30 haftalık eğitim sürecini kapsayan bir müfredat uygulanmaktadır. Fakat grafik tasarım, iletişim tasarımı, iç mimarlık ve çevre tasarımı gibi bölümler 2016 yılına kadar yetenek sınavıyla öğrenci alıyordu. Yetenek sınavında çizim, desen, imgesel, renk uygulamaları gibi aşamalar ile çizim kabiliyeti yüksek, gördüğünü algılayabilen, hayal gücü yüksek, yaratıcı ve tasarıma yatkın bireyler seçiliyordu. Bu özelliklere sahip bireyler eğitim sürecindeki tüm çizim ve uygulamalı dersleri başarıyla sürdürüyordu. Fakat yetenek sınavlarının 2016 yılında bu bölümlerden kaldırılmasıyla bölümlerde eğitime başlayan bireyler eğitim sürecinde başarılı olabilmeleri için tüm bu aşamaları özellikle ilk yıl kazanmalıydılar. Bölümlerin ilk yılki müfredatları incelendiğinde ise en etkili dersin Temel Sanat/Tasarım dersi olduğu görülmektedir. Bu yüzden eğitime hak kazanan bireylerin yeterli alt yapıyla donatılarak eğitime devam etmelerini sağlayabilen dersin Temel Sanat/Tasarım dersi olduğu anlaşılmaktadır. Bu dersin güncellenerek yürütülmesi ise başarılı bireylerin yetiştirilmesinde önem arz etmektedir.

2. Literatür Taraması ve Problem Durumu

İnsanın algılama ve davranış biçimlerindeki ortak içgüdüsellik araştırıldığında: birçok olay, durum, renk ve biçim karşısında aynı algılama ve davranış özellikleri gösterdikleri gözlenmiştir. İnsanda görme yetisi, algılamada çok önemli bir rol oynar. Bu nedenle görsel iletişimin önemi büyüktür. Eğitici, yön verici ve uyarıcı gücü ile halka yol gösterici özelliği, grafik sanatının çağlar boyu önemini ve etkinliğini sürdürmüştür. Bu amaçla grafik sanattan, etkin bir iletişim aracı olarak, yaşamda geniş bir biçimde uyarıcı görevinde yararlanılmaktadır (Tunçkan, 1990, 275). Grafik tasarım problem çözmeye yönelik bir eylemdir. Bu eylem izleyiciyi etkilemeye yönelik güçlü bir iletişim içerir. Toplumsal birikimler, kültürel altyapı ve tasarım felsefesi soyut olarak bu sürecin temellerini oluşturur. Bütün bunlarla birlikte tasarım, estetik bir kaygıyı da içerisinde barındırır. Etkili ve estetik bir iletişim formuna dönüşebilmesi için tasarım, tasarım elemanlarını tasarım ilkeleri ile belirlenen genel geçer kriterler çerçevesinde kullanılmalıdır (Çaydere, 2016, 95).

Grafik tasarım süreci tarihsel bir geçmişe sahiptir. Teknolojiyle birlikte geliştiği düşünülse de yazı, duyuru ve ilanda kullanıldığı göz önüne alındığında yazının icadıyla birlikte başladığını söylenebilir. Mısır dönemi hiyeroglifleri de grafik tasarım unsurlarına sahiptir. Bu yüzden geçmişi hakkında net bir tarih vermek zordur. Selamet'e göre "Dünyada, plastik sanatlarda olduğu gibi grafik tasarım ve görsel iletişim tarihi de mağara resimlerinden başlatılır. Türkiye'de ise grafik tasarımının başlangıcıyla ilgili iki temel görüş vardır: İlki, Türk Grafik tasarım tarihinin Cumhuriyet, hatta harf devrimi sonrası başlamasıdır. Bu tarihi, Türkiye'de "modern" anlamda grafik tasarımının başlangıcı olarak kabul edersek genel olarak itiraz almayacak bir görüştür" (Selamet, 2011, 241). Fakat Osmanlı döneminde Mütferrika'nın matbaayı getirmesinden önceki azınlık matbaaları, baskı öncesinde gerçekleştirilmiş ve geniş bir kategori içerisinde incelenebilecek el yazmaları, kitap

kapakları, yazı-resimler, hat sanatının kâğıt dışındaki uygulamaları, başlıklı evrak, kâğıt para, değerli evrak, matbu evrak, kartvizit, mühür gibi ürünler de Osmanlı grafik tasarım ürünleridir (Semalet, 2011, 249).

Teknolojik, sosyal ve kültürel ilerlemeler, grafik tasarımcıya yeni fırsatlar sunmuştur. Keza grafik tasarımın uygulama alanlarında da çeşitlilik ve gelişme görülmüştür. Grafik tasarımın ticari bir sanat olarak gelişmesindeki hızlanma, fotoğrafçılıkla birlikte başlamıştır... Bugün, teknolojinin gelişmesiyle beraber televizyonda grafik tasarımcının işini daha profesyonel hale getirmiştir. Bu sonuçlar eş zamanlı olarak insan doğasında çoklu etkiler yaratmıştır (Sarıkahya, 2014, 104). Grafik tasarım sürecine kitap resimlemeleriyle birlikte illüstrasyonda başlamıştır. Atan'a göre; illüstrasyonlar; problemlerin çözümü, süsleme, eğlendirme, bezeme, yorum yapma, bilgilendirme, eğitime, esinlendirme, açıklama, teşvik etme, şaşırtma, büyüleme ve hikaye anlatma gibi işlevler için yaratıcı, farklı ve son derece kişisel yollara başvurarak içeriğin görsel bir biçimde iletilmesini sağlar (Atan, 2013, 26).

Grafik tasarım eğitimi sürecinin temelini oluşturan derslerden biri ilk yıl zorunlu olarak uygulanan Temel Tasarım dersi. Bu dersin içeriği ile ilgili günümüze kadar sık sık araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırmaların önde gelenleri lisansüstü tezlerdir. Temel tasarım dersi içeriğiyle ilgili toplam 45 tez hazırlanmıştır. Bunlardan 8'i doktora ve sanatta yeterlik olup geri kalanlar yüksek lisans tezleridir. Tezlerde resim, heykel, grafik, mimarlık, iç mimarlık ve endüstri ürünleri tasarımı bölümlerinin temel tasarım derslerine uygulama önerileri veya ders içeriği incelemesi şeklindedir. Özellikle mimarlık bölümleriyle ilgili daha fazla araştırma yapılmıştır. Tezlerin toplamının sadece üçünde grafik bölümüne ait temel tasarım dersiyle ilgili araştırma yapılmış olup bu tezlerden sadece Önder Toptaş'a ait olan 1996 yılında yazılmış "Grafik tasarımında altyapı oluşturmak üzere temel tasarım eğitimine bir yaklaşım tarzı" konulu yüksek lisans tezi, araştırmamızla benzer amaç ile hazırlanmıştır. Diğer araştırmalar sadece ders içeriği analizi ve ders içeriğine konu önerisi olarak sınırlandırılmıştır.

3. Amaç ve Yöntem

Grafik ve iletişim tasarımı bölümlerinde yetenek sınavının kaldırılmasıyla birlikte farklı bir öğrenci profili eğitime başlamıştır. Bu öğrenciler çizim bilgisine sahip olmadan eğitime başlamaktadır. Eğitim süreçlerinde başarıyı yakalayabilmeleri için önemli bir yük Temel Tasarım ders yürütücüsüne yüklenmektedir. Ders yürütücüsü ihtiyaçlar doğrultusunda ders müfredatını güncellemekle yükümlüdür. Çizim derslerinin müfredatları yeni öğrenci profiline göre yeniden incelenmesi gerekmektedir. Ders müfredatı hazırlık sürecinde izlenilmesi gereken belli metotlar vardır. Örneğin "Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı kurumlarda kullanılacak müfredatlardan yine bakanlık sorumludur. Hazırlanan ders adları, okullara, sınıflara ve dönemlere göre derslerin dağılımı, haftalık ders saatleri, ders programları, ders

konulan ve konuların içeriği ile dağılımı, ders kitapları gibi konular Milli Eğitim Bakanlığı'nca belirlenir” (Şahin, 2013, 125). Ders içeriği hazırlanırken bu süreci bakanlık nezdindeki kurumlar yürütür.

Çaydere araştırmasında Temel Tasarım dersinin kazanımlarını belirlemiştir. Bunlar; iki boyutlu yüzey üzerinde, temel geometrik formlardan yeni formlar üreterek, form-fon ilişkisini; yüzey, plan, doluluk-boşluk, aralık, yön, eksen, simetri, denge, miktar, ritim, uyum, hareket ilişkileriyle düzenlemeler yapılarak görsel anlatımda form konusu işlendiği anlaşılmaktadır. Yine temel tasarım dersi kapsamında Doku Dış Yapı, Doku: Temel ilkeleri hedefleyen kuramsal yaklaşım. Doğal ve yapay doku araştırmaları yaptırıldığı görülmüştür. Çizginin karakter ve yapısal özelliklerini anlatan çalışmaların da yaptırıldığı görülmüştür. Strüktür İç Yapı; strüktür ve form ilişkisi kurularak; doğal ve yapay strüktürde temel ilkeleri anlatmaya yönelik, mekan, ışık ve gölgeyi de anlatan çalışmalarının yaptırıldığı görülmüştür. Temel tasarım derslerinde renk konusu da detaylı işlenmekte, renk, ton, valör, kroma, armoni konuları işlenmekte ve öğrencilere bu konularla ilgili çalışmalar yaptırıldığı anlaşılmaktadır (Çaydere, 2016, 95). Araştırma kapsamında İstanbul'daki kamu ve vakıf üniversitelerindeki mevcut ders içerikleri incelendiğinde yukarıdaki kazanımlarla ortak başlıklar çıkmıştır. Bu yüzden hazırlanan yeni müfredat bu kazanımlar ışığında oluşturulmuştur. Oluşturulan uygulama bir devlet ve bir vakıf üniversitesinin (Yıldız Teknik Üniversitesi ve Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi) Grafik Tasarım bölümlerinde öğrenim gören birinci sınıf öğrencilerine (60+45 kişi) uygulanmıştır. Uygulama sonucunda bazı değişiklikler yapılarak aşağıdaki dönemlik müfredat geliştirilmiştir.

	1. DÖNEM	2. DÖNEM
1.Hafta	Ders ve derste kullanılacak malzemeler hakkında bilgilendirme	Kağıttan maket yapımı uygulaması (küp, yuvarlak, piramit, çokgen)
2.Hafta	Temel tasarım öğeleri hakkında bilgilendirme	Maketlerden kompozisyon oluşturma ve çizme
3.Hafta	Nokta ve düz çizgi çalışması	Maketlerden kompozisyon oluşturma ve dört farklı açıdan çizme
4.Hafta	Düz çizgide tonlama	İnsan ve hayvan bedeni ölçüleri ve eskiz çizim uygulaması
5.Hafta	Hilal, yuvarlak, kıvrımlı çizgi çalışmaları ve tonlamaları	Hareketli insan bedeni çizimleri
6.Hafta	Karakalem 10 tonlu dikey renk skalası oluşturma	Hareketli hayvan bedeni çizimi
7.Hafta	Karakalem 32 tonlu yuvarlak renk skalası oluşturma	Objeyi 4 aşamayla karaktere çevirme

8.Hafta	Ara değerlendirme	Ara değerlendirme
9.Hafta	Perspektif (tek ve çift kaçıslı) eğitimi	Renkli boya ile röprodüksiyon yapma
10.Hafta	Açık ve kapalı alan perspektif uygulaması	Farklı malzemeler ile röprodüksiyon yapma
11.Hafta	Renk bilgisi ve 10 tonlu dikey renk skalası uygulaması	Müzedede çizim uygulaması
12.Hafta	Renk bilgisi ve 32 tonlu yuvarlak renk skalası uygulaması	Özgün tasarım uygulaması
13.Hafta	Malzeme bilgisi ve kolaj uygulaması	Özgün tasarımı farklı açılardan çizme
14.Hafta	Doğal malzeme seçimi ve etüt çizimi	Özgün tasarım uygulamasının maketini yapma
15.Hafta	Genel Değerlendirme	Genel Değerlendirme

Tablo 1: Temel Tasarım Dersi Yıllık Müfredatı

	1. DÖNEM	2. DÖNEM
1.Hafta	Amaç: Dersin süresi, içeriği ve materyalleri hakkında bilgilendirme	Kübizm akımını ile doğayı tanıma, objelerin ana şekillerini oluşturma
2.Hafta	Form-fon ilişkisi; yüzey, plan, doluluk-boşluk, aralık, yön, eksen, simetri, denge, miktar, ritim, uyum, hareket hakkında bilgilendirme	Farklı yüzeyli objelerden kompozisyon oluşturabilme ve perspektif kurallarıyla çizebilme, doğal ve yapay strüktürleri öğrenme
3.Hafta	Kalem tutmayı öğretme, nokta ve çizgi ile el kasını ısıtma, el ile beyin arası iletişimi güçlendirme	Maketlerden kompozisyon oluşturma ve dört farklı açıdan çizme
4.Hafta	Kalem üzerinde hakimiyet kurabilme, el, göz ve beyin arası bağı güçlendirme karakteristlik çizgi oluşturma	Canlıları tanımlama, algılama, ölçülendirebilme ve çizebilme
5.Hafta	El kaslarıyla birlikte bilek kaslarını da güçlendirme,	Animasyon çizimleri için alt yapı oluşturabilme
6.Hafta	Algıyı ölçme, renk tonlamasını öğretme, kalem kullanımını artırma	Animasyon çizimleri için alt yapı oluşturabilme

7.Hafta	Karakalem ile en üst seviyede ton farkı yaparak algı seviyeni yükseltme	Yaratıcılık kabiliyeti ile bir objeden yola çıkarak hayal edebilme ve çizebilme
8.Hafta	Haftalık değerlendirmelerin ardından genel değerlendirme süreci	Haftalık değerlendirmelerin ardından genel değerlendirme süreci
9.Hafta	Çevremizi, eşyaları ve eşyaların birbirine oranını öğrenme, gözle görülen görüntüyü perspektif kurallarına göre kağıda aktarabilme	Röprodüksiyonu öğrenme ve uygulama
10.Hafta	Perspektif kurallarını gerçek görüntülere uygulama	Bir resmi farklı malzemelerle yeniden yapabilme
11.Hafta	Renk, ton, valör, kroma, armoni sıcak-soğuk ilişkisi, ana-ara tonlar konularını öğrenme ve uygulama yapma	Müze eğitimi ve müze içinde uygulama
12.Hafta	Ana-ara tonlar, sıcak soğuk renklerle geniş bir renk skalası uygulaması	Zihinde bir tasarım planlayabilme
13.Hafta	Çevremizdeki doğal ve yapay malzemeleri öğrenme, Farklı malzemelerden kolaj uygulama	Zihinde tasarlanmış bir tasarımı kağıda aktarabilme
14.Hafta	Doğal bir malzemeyi algılama, inceleme ve etüt etme	Zihinde tasarlanmış bir tasarımı üç boyutlu hale getirebilme
15.Hafta	Dönem sonu genel değerlendirme	Yıl sonu genel değerlendirme

Tablo 2: Temel Tasarım Dersi Müfredatı Kazanımları

4. Sonuç ve Öneriler

Grafik, iletişim tasarımı, iç mimarlık ve endüstri ürünleri tasarımı gibi tasarım temelli eğitimi veren eğitim kurumlarının öğrenciyi donanımlı yetiştirmesi gerekmektedir. Öğrenciye başarılı bir tasarım yapabilmesi için; çizi, leke, doku, renk, kompozisyon, perspektif, renk, ton, valör, kroma, armoni, strüktür ve form bilgisi kazandırılması gerekmektedir. Bu kazanımların ardından öğrenci mesleğinde başarılı olabilecek tasarımlar yapabilecektir. Öğrencinin ihtiyacı olacak temel kazanımların edindirilebilmesi ise Temel Tasarım dersiyle mümkündür. Dersin içeriği yetenek sınavına tabi tutulmayan öğrencilere göre düzenlenmeli ve her yıl öğrenci profiline göre güncellenmelidir. Çünkü müfredat yaşayan bir olgudur ve her türlü teknolojik ve eğitimsel değişimlerden etkilenmektedir. Tüm ihtiyaçlara cevap verebilecek müfredat için kurum içindeki öğrenciler dört yıllık eğitim süresince

incelenmeye devam edilmeli ayrıca görev alacakları meslek gruplarıyla da dış paydaş ilişkileri sıkı tutulup incelenmelidir. Müfredatın sağlıklı ve doğru yapılabilmesi için bu şarttır.

Araştırma ile yapılan yeni müfredatta bireye iki dönemlik süreçte tüm ihtiyacı olan kazanımların sağlanması amaçlanmıştır. Müfredatın en önemli değişikliği önceki müfredatlarda tek haftalık süreçte yer alan çizgi çalışmalarını 4 haftaya yaymasıdır. Bunun nedeni yeni gelen bireylerin çizim bilgilerinin olmamasıdır. Bireylere kalem tutma ve karakteristik çizgi çizebilme kabiliyeti kazandırma süreci yoğun bir çalışma ve ders dışı ödevleri ile mümkün olacaktır. Yoğun bir başlangıç ile birey çizgi karakterine sahip olabilecektir. Ayrıca yine diğer müfredatlardan farklı olarak perspektif bilgisi, ve üç boyutlu düşünebilme kabiliyeti kazanmasını sağlayan aşamalar ve karakter tasarımı eğitimi aşamaları da eklenmiştir. Bu sayede tasarımcı olmak isteyen bireyler gerekli tüm alt yapıya sahip olmaktadır. Uygulama sonunda eğitim alan öğrencilerin çizimleri ve edindikleri kazanımlar incelenmiş ve seviyeleri ölçülmüştür. Araştırma başarıyla sonuçlanmıştır. Araştırma sürecinde hazırlanan müfredat düzenli kullanılmak üzere düzenlenmiş ve sonraki yılda uygulanmaya yönelik sisteme yüklenmiştir. Araştırmanın bütünlüğünün bozulmaması için araştırma süresince elde edilen çizimlere yer verilmemiş olup tüm görsel veriler geliştirilecek yeni yayınlarda değerlendirilecektir.

KAYNAKÇA

- Arslan, B.& Yavuzer Arslan, F. (2013), Mobil Programlamanın Önemi Ve Bir Müfredat Önerisi, Elektronik Mesleki Gelişim Ve Araştırmalar Dergisi, Cilt1, Sayı 2.
- Atan, U. (2014). Grafik İllüstrasyon Olarak Minyatür. Akdeniz Sanat Dergisi, 6 (11)
- Çaydere, O . (2016). Grafik Tasarım Eğitiminde Temel Tasarım Eğitiminin Önemi. Fine Arts, 11 (2), 93-97.
- Demirel, Ö. (2016). Eğitimde Müfredat Geliştirme, Kuramdan Uygulamaya, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, ISBN 978-605-318-026-5
- Sarıkahya, E. (2015). Grafik Tasarımı Eğitiminde Hareketli Grafik Tasarım Dönemi. Sanat ve Tasarım Dergisi, 1 (14), 103-119
- Selamet, S. (2011). Türk Grafik Sanatlar Tarihine Alternatif Bir Yaklaşım: Osmanlı'dan Grafik Yansımalar. Marmara İletişim Dergisi, (18), 239-251.
- Şahan, H. H. (2016). Eğitimde Program Geliştirme & Öğretim İlke Ve Yöntemleri, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara
- Şahin, C. (2013). Orta Öğretim Coğrafya Müfredat Programı Hakkında Bir Araştırma. Marmara Coğrafya Dergisi, 0 (4).
- Topdaş, Ö. (1996). Grafik Tasarımında Altyapı Oluşturmak Üzere Temel Tasarım Eğitimine Bir Yaklaşım Tarzı, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Tez.
- Tunçkan, E. (2016). Grafik sanatının uyarıcı olarak kullanımı. Kurgu Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli İletişim Dergisi, 8 (8), 275-279.
- Zengin, R. & Çakılcıoğlu, U. (2012). Fen Ve Teknoloji Laboratuvarının Müfredat Ve Bölümler Bazında Değerlendirilmesi, e-Journal of New World Sciences Academy, Cilt 7, Sayı 1, ISSN:1306-3111.